

kultúra és civilizáció tartalmát. Ennek az ellenállásnak legfőbb kifejezője a materializmus, legyen az elméleti – gondolkodási – rendszer, vagy gyakorlati – a tények értelmezésének és értékelésének – módszere, illetve az utóbbihoz kapcsolódó magatartás-program. Ezt a gondolkodásmódot, ideológiát és gyakorlatot a dialektikus és történelmi materializmus fejlesztette ki a legjobban és vezette el a végső következtetésekig; s ez még ma is a marxizmus lényeges magja. A materializmus elvben és ténylegesen kizárja, hogy Isten – aki szellemi lény – jelen van és működik a világban s az emberben.” – „Ebben, a korunkra oly jellemző háttérben, rá kell mutatnunk a jubileumi előkészítés alkalmából „a lélek vágyaira”, amelyek mint sürgető felhívások hangzanak fel az új idők adventjének éjszakájában, s melynek végén – mint kétezer évvel ezelőtt – „minden ember meglátja az Isten üdvösségét (Lk 3,6)” (55–57).

A Lélek erősíti a „belső embert” is. Vele egyesülve ismeri fel szellemi és soha el nem enyésző értékét. „A 2000 év nagy jubileuma, a megszabadító Szentlélek üzenetét hirdeti. Csak ő segítheti az egyént és a közösségeket, hogy „a Lélek törvényével, amely élet Krisztusban (vö. Róm 8,2)”, megszabaduljanak minden régi és új determinizmustól; így fedezik fel és ültetik át a gyakorlatba az ember igazi szabadságának teljes mértékét.” A Lélek szerinti élet másik jele az ima. Előtör az emberből minden esetleges tilalom, vagy üldözés ellenére is. „Az ima mindig megmarad azok szavának, akiknek – legalább is látszólag – nincs szavuk, s ebben a szóban mindig felhangzik az a „hangos kiáltás”, amelyet a Zsidókhöz írt levél Krisztusnak tulajdonít (5,7). Az ima kinyitvánítja az emberi szív örvénylő mélységeit is; ez a mélység Istentől ered, s egyedül csak Isten töltheti be – a Szentlélek által” (58–67).

ÓCEÁNIA ÉS A BÉKE

Óceánia Püspökkari Konferenciájának (CEPAC) pásztorlevele

A Béke Nemzetközi Éve alkalmából a Melanézia, Polinézia és Mikronézia egyházmegegyét összefogó Óceániai Egyház püspökei a következő francia nyelvű pásztorlevelet tették közzé.

Az Atyaisten, Urunk Jézus Krisztus és a Szentlélek kegyelme és békéje legyen veletek, óceániai testvéreink!

1. A béke szükségese

Ezt az 1986-os évet a Béke Nemzetközi Évének nyilvánították. Az embereket mindenütt arra buzdítják, mozdítsák elő a békét, dolgozzanak minden olyan akadálynak a leküzdéséért, amely fenyegeti vagy lerombolja a békét. Mivel a világ valamennyi országa szoros kapcsolatban van egymással, és mivel már irtózatos mennyiségű pusztító fegyvert gyártottak és halmoztak fel, tudatosí-

tottuk azt, hogy bármilyen konfliktus törne is ki, az az egész emberi nem létét veszélyeztetné.

Mi, Óceánia katolikus püspökei, a Béke Nemzetközi Évében megújítjuk elkötelezettségünket: előmozdítjuk a béke ügyét, és hangoztatjuk közös reményünket, nevezetesen, hogy világunkban lehetséges a béke. Különösen kötelezettségünknek tartjuk, hogy kiemeljük, mennyire szüksége van a békére Óceániának is.

Első látásra Óceánia visszahangozza nevét, és a „béke óceánjának” tűnik. Sehol sem folyik háború, ami a világ sok országában oly sok szenvedést és pusztítást okoz. Abban a szerencsében van részünk, hogy szigeteink többsége rendelkezik azokkal a természeti forrásokkal, amelyek lehetővé teszik az elsődleges szükségletek kielégítését. Megvan az a biztonságunk is, hogy gyökereink fejlett, évszázados kulturális hagyományokba nyúlnak le.

A béke e látszata ellenére közösségeinkben és országainkban számos olyan feszültség tapasztalható, amelyek a fokozódó elégedetlenséget jelzik. Ez az elégedetlenség pedig azzal fenyeget, hogy lerombolja az előbb említett pozitív összetevőket, és megakadályozza, hogy mostani nemzedékünk és a következők igazi és tartós békének örvendhessenek.

2. A béke Isten ajándéka

Mindenek előtt látnunk kell, milyen békéről van szó.

– Beszélhetünk annak a békéjéről, akit nem érdekel az igazságtalanság és az erőszak, aki önző módon hagyja folyni az eseményeket, csak hogy őt hagyják békében.

– Van olyan béke is, amelynek alapja, hogy az erők elnyomják a gyengéket. Eszköz, hogy a gyöngéket megtartsák „saját helyükön”, és így lehetővé tegyék, hogy az erők kihasználják a hatalmukból eredő kiváltságaikat.

– Van továbbá olyan béke is, amelyet a bizalmatlanság, a háborútól való félelem és a háború fenyegetése teremt. Ez a fajta „béke” barátok és ellenségek csoportjára osztja az embereket és a katonai hatalomért folytatott versengésben végződik.

Az a béke, amelyben mi remélünk, Isten ajándéka, amelyet Jézus Krisztusban ígért meg és adott meg nekünk (Jn 14,27). Ez a béke meghalad minden emberi erőfeszítést és minden arra vonatkozó fogalmat (Fil 4,7). Erről a békéről szeretnénk most beszélni, ezért imádkozunk, és ezt követeljük minden áron.

Ezt a békét akkor tapasztaljuk meg, amikor kapcsolatainkat az igazságosságra és a javak megosztására építjük fel, amikor szeretetben és megbocsátásban testvéreink felé nyújtjuk a kezünket, amikor tiszteljük és elfogadjuk a másikat, amikor elismerjük Isten gyermekeinek egyetemes méltóságát. A béke építése számunkra azt jelenti, hogy elhárítjuk akadályait, felkészítjük szívünket befogadására, harcolunk azért, hogy környezetünkben uralkodjék; egyszerűen „békesszerszók” vagyunk (Mt 5,9).

3. A család és a béke

Óceánia hagyományai között egyike a legértékesebbnek a családi élet, szoros kapcsolataival és közösségi szellemével. Ezek ui. elősegítik a nagylelkűséget, egymás kölcsönös segítségét, a vendégszeretetet és az egyéni adottságok közösségi felhasználását. A keresztény hit védelmezi és erősíti ezeket a családi erőnyeket, továbbá támogatja a család elsődleges szerepét. Hangsúlyozza, hogy a család az élet ébresztésének és a társadalom jövője építésének kiváltságos helye. Nos, pontosan ezért nyugtalanítanak minket az óceániai családok kapcsolatait és értékeit fenyegető feszültségek és negatív behatások.

A békét mindannyiszor veszély fenyegeti, valahányszor a család kerül veszélybe:

- Amikor a nevelési rendszer és más szervezetek a gyermekeket és a fiatalokat elszigetelik a családi és közösségi befolyástól;
- Amikor a fiatalok annyira más életstílust keresnek, hogy elszigetelődnek egy külön világba, kapcsolataik megszakadnak a társadalom egészével és elutasítják kulturális hagyományaik gazdagságát;
- Amikor az ember, és főképp a fiatal értékét a pénz szerint ítélik meg, vagyis a családnak és a közösségnek hajtott haszon szerint;
- Amikor azokat a nőket, akik újfajta módon akarnak hozzájárulni a közösségi és a társadalmi élet kibontakozásához, beleértve a határozathozatalt is, akadályozzák és béklyóba kötik.

Ezért felhívással fordulunk a keresztény családokhoz és a közösség minden vezetőjéhez: építsék a békét a családok által, erősítsék a családi élet szálait és értékeit mozdítsák elő, hogy a fiatalok elkötelezzék magukat a közösségi életben. A nőket pedig bátorítjuk, működjenek a társadalmi élet valamennyi területén istengyermeki méltóságuknak megfelelően. A keresztény közösségeket arra kérjük, fogadják el a kihívást és segítsék elő a nemzedékek közötti párbeszédet. Tegyék ezt meg azért, hogy közösségeinkben és országainkban a béke uralkodjék.

4. Béke és fejlődés

VI. Pál pápa szerint „a béke új neve fejlődés” (Populorum Progressio [PP] 76.). A Pápa ezzel akarja állítani, hogy a világ nemzetei között a harmonikus kapcsolatok, valamint az egész társadalmon belüli kapcsolatok attól függenek, hogy igazságosan osztják-e el a fejlődés gyümölcseit. Mihelyt népeink kapcsolatba kerültek a külvilággal, részt kaptunk azokból az ismeretekből és különféle forrásokból, amelyek által felemelhettük életszínvonalunkat, vagyis részesedhettünk a Teremtő ajándékaiban. Ugyanakkor megőriztük közösségi életmódunk bizonyos formáit, valamint a természettel való kapcsolatunkat; ez a magatartás teszi egyedülállóvá népeink mindegyikét.

Mint keresztények azonban azt is elismerjük, hogy „a fejlődés nem fokozható le az egyszerű gazdasági fejlődésre” (PP 14.) és hogy „a nép és az egye-
sek mindig többet birtokoljanak, nem lehet a végső cél” (PP 19.). Amikor az

országainkban meghonosodott különféle fejlődésfajtákat vizsgáljuk, fel kell vetnünk ezt a kérdést: „Vajon ezek nem vezetnek nem annyira emberséges, hanem inkább embertelenebb körülmények felé?” (PP 19-20.) Nem fenyeget-e minket az a veszély, hogy a fejlődés nevében legértékesebb társadalmi és lelki értékeink teljesen veszendőbe mennek, olyannyira, hogy ezekből nem marad meg más, mint a hagyományoknak egyfajta felületes gyakorlata? Ezt is meg kell kérdeznünk: Vajon a fejlődés békét von-e maga után:

– Amikor a fejlődés azt jelenti, hogy utánozzuk a leggazdagabb országok életstílusát? Amikor egyre inkább függő viszonyba kerülünk a külföldi forrásoktól és lebecsüljük a helyi forrásokat az importált árúk javára?

– Amikor a pénz és a vásárlási lehetőség válnak elsődleges értékké? Amikor a pénz beteges konkurenciát, konfliktusokat és széthúzást eredményez, és az embereket igazságtalan terhekkel tönkreteszi?

– Amikor az individualizmus és egyesek karrierje elfojtja annak a testvéri megosztásnak hagyományos jelentését, ami megkívánja, hogy mindent a családi és közösségi szükséglet szerint osszanak szét?

– Amikor a fejlesztési programokból egyesek vagy kiváltságos kis csoportok húznak csak hasznot, nem pedig az egész lakosság, és így még jobban elmélyül a szegények és gazdagok közötti éles ellentét?

– Amikor a fejlesztési programok egyáltalán nincsenek tekintettel a környezetre, s ezzel nemcsak a jelent, hanem a jövőt is veszélyeztetik?

– Amikor a nagy országok és szervezetek segítői egyezményei a nagyhatalmak ellenőrizhetetlen befolyása alá vonnak minket?

Hogy a fejlődés valóban a béke eszköze legyen, felhívunk minden keresztényt és minden jóakarátú embert, vizsgálják felül, hogy a folyamatban levő fejlesztési programok hogyan módosítják életünket. A vezetőket pedig arra kérjük, hogy komoly tanulmányozás után javasoljanak olyan fejlesztési programokat, amelyek a javak igazságosabb elosztását biztosítják, figyelembe veszik rendelkezésre álló természeti forrásainkat és elősegítik, hogy ezekben a programokban a közösség maximálisan részt vegyen. Más szóval, olyan fejlesztési modellt keresünk, amely lehetővé teszi egy emberségesebb életmód kibontakozását, elősegíti, hogy megőrizzük méltóságunkat és sajátos nemzeti azonosságunkat.

5. Béke és sorsközösségvállalás

Az országainkra és közösségeinkre nehezedő egyre nagyobb külső befolyás láttán azt a meggyőződésünket fejezzük ki, hogy meg kell erősíteni az óceániai népek önazonosságát és növelni kell cselekvő sorsközösségvállalásukat. Ez megköveteli, hogy hangsúlyozzuk minden ország sajátos önazonosságát, kiindulva a közös kulturális örökségből, a közös történelemből, az emberi jövő építésének közös érdekéből. Ez azt is jelenti, hogy figyelemmel kell lennünk azokra, akik más etnikai csoporthoz tartoznak.

☞ Közös örökséggel rendelkező népeink között meg kell erősíteni a kulturá-

lis, politikai és egyházi kapcsolatokat. Erre annál is inkább szükség van, mivel népeink szétszóró szigeteken, egymástól messze élnek. Minél inkább törek-
szenek a nemzetközi hatalmak a kis népek elszigetelésére, annál fontosabbá
válnak ezek a kapcsolatok, és annál inkább elmélyítik bennünk az Óceánia
népei jólétéért és békéjéért viselt közös felelősségtudatot.

A szolidaritásnak és az együttműködésnek ezt a fajtáját sürgette VI. Pál is
(PP 64). Ugyanis ebben az összefogásban látta azt az eszközt, hogy a kis né-
pek biztosítsák maguknak a gazdasági nagyhatalmakkal szemben a föld javai-
nak igazságosabb elosztását. Az óceániai önazonosság és sorsközösségvállalás
erősebb tudata képessé tesz minket arra, hogy szembenézzünk a kis népeket
fenyegető kizsákmányolás veszélyével. Ugyanakkor hozzájárulhatunk egy olyan
világrend építéséhez, amelynek alapja minden nép méltóságának tiszteletben
tartása és az emberiség kulturális gazdagságának testvéri megosztása.

6. Az egyházak és a béke

Óceánia békéjéről nem beszélhetünk egy fájdalmas jelenség tudatosítása
nélkül: szigeteinken az egyházak között bizonyos versengés és ellentét tapasztalható.
Krisztus azt akarta, hogy Egyháza a világban az egység látható jele és
eszköze legyen. Ezzel szemben egyházaink gyakran szét húzást okoznak a csa-
ládokban és közösségekben, sőt néha nemzeti szinten is. Jóllehet örvendünk
annak, hogy újabban bizonyos haladást észlelhetünk az ökumenikus együtt-
működés területén, el kell ismernünk, hogy Óceánia egyházainak még hosszú
utat kell megtenniük ahhoz, hogy Isten országának, az igazságosság, a szere-
tet, a szentség és a béke országának építésében hatékonyan együttműködjek.
Ezért felhívunk minden keresztényt: a Béke Nemzetközi Évében tegyen
különös erőfeszítést azért, hogy egyházaink között megtörténjen a kiengesztelődés,
elmélyüljön a kölcsönös megértés és együttműködés.

Óceánia valamennyi nagyobb egyháza aggodalommal tekint a különféle
vallási csoportok és keresztény szekták egyre nagyobb mérvű terjedésére,
főképp azért, mivel ezek a csoportok semmiféle hajlandóságot nem mutatnak
a már meglévő egyházakkal való együttműködésre, sőt ellenük dolgoznak. Ez
a helyzet sok feszültséget és konfliktust okoz számos közösségben és családban.
Bár támogatjuk a vallásszabadság elvét, mégis hangsúlyozzuk annak szük-
séges voltát, hogy megfelelő eszközöket kell találni a vallási meghasonlás kár-
tékony befolyása ellen.

7. Igazságosság és béke

Az óceániai püspökök ebben a részben sajátosan helyi problémákkal
foglalkoznak: a föld és az emigráció kérdéseivel, valamint a független-
ség időszerű szempontjaival.

8. Óceánia és a fegyverkezési verseny

Óceánia békéjéről beszélve szólnunk kell arról, hogy legnagyobb fájdal-
munkra a Csendes-óceán a nagyhatalmak fegyverkezési versenyének leg-

fontosabb színtere lett. Itt folytatnak kísérleteket és építenek katonai bázisokat; magát az óceánt állandóan repülőgépek ellenőrzik, vizét fegyveres hajók és tengeralattjárók hasítják. E katonai programok közül legártalmasabbak a nukleáris fegyverkísérletek. Már elegendő fegyver van ahhoz, hogy az egész föld lakosságát többszörösen is meggyilkolhassák és teljesen kiirtsák a földi életet. Valóban, a fegyverkezési verseny olyan borzalmakkal fenyeget, hogy azt a II. Vatikáni Zsinat püspökei „az emberiség rendkívül súlyos sebeként” ítélték el. (GS 81.)

Sokan közülünk mindezt távoli problémának tartják. Pedig Óceánia lakosai közül már sokan évek óta szenvednek a nagyhatalmak katonai programjainak káros fizikai, társadalmi és kulturális hatásai miatt, és azt is tudják, hogy születendő gyermekeiknek még súlyosabb következményekkel kell majd szembenézniük. Óceánia térségében növekszik a nyugtalanság, mivel az óceánt állandóan szennyezik a nukleáris anyagok, valamint katonai és más programok melléktermékei. Mindezek váratlan következményekkel járhatnak.

Mint keresztények aggodalmunkat fejezzük ki a fegyverkezési hajszára egy másik szempontja miatt: „elviselhetetlen módon sérti a szegényeket” (GS 81.; *Pacem in terris* 109; A lefegyverzésről szóló vatikáni nyilatkozat az Egyesült Nemzetekben, 1976. máj. 7.). A világ energiakészletét, ahelyett, hogy a népek gazdasági és társadalmi fejlesztésének szolgálatába állítanák – különös tekintettel a leginkább szükségét szenvedőkre –, elnyeli a hadianyag gyártás. Ez a helyzet még inkább elmélyíti a már meglévő konfliktusokat.

Mi is csatlakozni akarunk azokhoz, akik szemközt a minket fenyegető veszélyekkel, hangos szóval fejezik ki Óceánia népeinek növekvő nyugtalanságát. Leleplezzük azt az igazságtalanságot, amelyre a fegyverkezési verseny alapul, valamint azt a hamis békét, amelyre épül. Ismét kifejezzük keresztény reményünket: az igazi béke megvalósítható, ha összefog minden jóakarát ember és bátran küzd ezért a békéért.

9. Véggkövetkeztetés

Kezdjük meg a Béke Nemzetközi Évének ünneplését azzal a tudattal, hogy a béke megteremtése a keresztény számára nem tetszőlegesen választható feladat. Isten bízta ránk ezt a küldetést; elsőként Ő teremt közöttünk békét (2Kor 5,18), Ő adja meg nekünk a béke ajándékát (Jn 14,27; 20,20-21), a béke építése az Ő számára annak lényeges jele, hogy valóban gyermekei vagyunk (Mt 5,9). Kezdjük meg ezt a munkát családjainkban és közösségünkben, számoljunk fel a romboló konfliktusok minden okát, szüntessük meg a bizalmatlanságot és a széthúzást, az önérdék keresésének minden fajtáját, bontsuk le mindazokat az akadályokat, amelyek elválasztják egymástól az embereket.

Egyesítsük erőfeszítéseinket mindazokéval, akik társadalmunkban, nemzetekben, térségünkben és az egész világon az igazi béke megteremtésén fáradoznak, várva azt a napot, amikor a világ minden energiáját a világ valamennyi népe emberi kibontakoztatására fordítják.